

“ Доживљаји мачка Тоше“, Бранко Ћопић

Аутор књиге „Доживљаји мачка Тоше“ је Бранко Ћопић, рођен 1. јануара 1915. године у селу Хашани, крај Босанске Крупе . Његова најпознатија дела су „Орлови рано лете“ и „Доживљаји мачка Тоше.“

Главни лик ове приче је мачак Тоша који живи у млину са млинаром, чича Тришом. Тоша је био лењ и није хтео да лови мишеве, већ је крао сланину, па је чича Тришо одлучио да баца мачка у вир, али није имао срца, јер му је Тоша био једини и најбољи пријатељ. Док је тражио најбољи вир за свог мачка, чича Тоша је осетио мирис хране који је допирао из оближње крчме, те је оставио мачка у џаку крај реке. Тамо је било мишева и зечева, али мачак ниједног није успео појести, па је тако остао гладан. За то време чича Триша и крчмар Винко су пили и јурили месец. Кад су се пробудили, нису знали ко је млинар Триша, а ко је крчмар Винко, па су отишли до мачка да им то каже. Мачак више није био ту, па су написали ОГЛАС И ПРОГЛАС, у ком траже изгубљеног мачка.

Мачка у џаку је узео скитница и донео га на вашар, те је рекао како се унутра налази лав. Сви су хтели да виде лава, па је скитница наплаћивао људима да вирну у џак. Када је вирнуо човек са белим мишем, Миш пророк је упао у џак и човек је вриснуо. Тада су се сви разбежали, јер су поверовали да се унутра заиста налази лав. У тој трци и паници џак је зграбио чика Брко, коме су медведи сваке године пљачкали кукуруз под планином, мислећи да је то његов џак са прасетом. Успут су га остали бегунци са вашара обавестили да је у његовом џаку лав, те је он џак спустио у кукурузе, и рекао "лаву" да поједе медведа, који ће доћи у току ноћи.

У страху су Миш пророк и мачак Тоша одлучили да постану тим, а убрзо им се придружио и пас Шаров. Када је наишао медвед, Крушкотрес Кукурузовић, мачак Тошо и Миш пророк су побегли и оставили Шарова да се сам сналази, што је он врло вешто и урадио. Убедио је медведа како су лав и миш толико страшни, да је медвед од страха побегао. Док су спавали у пољу кукуруза, чича Брко је стрпао у џак Тошу, како би жени довео ловца мишева. Када је Бркина жена видела Тошу, рекла је да је он стари препредени мачор и лопов, да он неће да лови мишеве, већ да краде њихову сланину. Зато су дошли на идеју да му поткују шапе помоћу љуске ораха. Тада је Тоша помислио: „Е, мој Тришо, да видиш само како су потковали твога Тошу, као да је коњ!" Целу ноћ је Тоша покушавао да дохвати сланину, па је све време лупао и нервирао Брку и његову Жену, па су га везали конопцем.

У међувремену је Миш пророк постао војвода међу мишевима, који су га

обавестили о Тошиној тужној судбини. Као прави пријатељ он је ослободио Тошу и помогао му да поједе сланину, којој се Тоша веома обрадовао. Заједно са псом Шаровом су бежали од чика Брке и медведа Крушкотреса Кукурузовића и дошли право поред крчме крчмара Винка, где су чули како се пас Жућо хвали кокошкама, како је протерао мачка Тошу. Успут је Тоша чуо за ОГЛАС И ПРОГЛАС, те радосно потрчао према млину, срећан што га чича Тришо још увек воли. Када су дошли испред куће, уследила је борба између Жуће и Шарова, коју је видео и чича Триша, те је опростио Тоши и примио га поново у млин, а са њим и пса Шарова. Миш Пророк, који је постао војвода, долазио им је повремено у посету.

Писац на занимљив и духовит начин прича како је мачак Тоша умало страдао због своје лењости и прождрљивости. Спасила га је доброта млинара Тоше, пријатељство са Мишом пророком и псом Шаровом. Иако су мачак, пас и миш природни непријатељи, у овој причи они постају тим и заједно се спашавају из опасности у које упадају.

